

SAMARBEIDSAVTALE OM PRAKSISOPPLÆRING

**MELLOM FAKULTET FOR LÆRERUTDANNING OG INTERNASJONALE STUDIER
(LUI), HØGSKOLEN I OSLO OG AKERSHUS, OG VIDEREGÅENDE SKOLER,
FOLKEHØGSKOLER, FAGSKOLER, FYLKESKOMMUNER/SKOLEEIER**

2016

Innhold

1. Varighet.....	3
2. Formål	3
2.1 Samspill mellom teori og praksis	3
2.2 Integreert	4
2.3 Progresjon.....	4
2.4 Veiledet, vurdert og variert	4
3. Rammer	4
3.1 Programplan og emneplaner.....	5
3.2 Plan for praksis.....	5
3.3 Skikkethetsvurdering.....	5
3.4 Den sentrale avtalen om arbeidsvilkår	5
3.5 Retningslinjer for praksisopplæring og praksisguide.....	5
4. Skoleeier – ansvar og oppgaver	5
5. Organisering av praksisopplæringen – ansvar og oppgaver.....	6
5.1 Innmelding av praksislærere	6
5.2 Kompetent personale.....	6
5.2.1 Videreutdanning i praksisveiledning.....	7
5.3 Progresjon, veiledning, vurdering og variasjon	7
5.3.1 Veiledning og vurdering	7
5.3.2 Samarbeidsfora.....	8
5.4 FoU, observasjon, prosjekt, mm.....	8
6. Gjensidig kompetanseutvikling.....	8
7. Retningslinjer for gjensidig evaluering av praksisopplæring.....	9
8. Godtgjøring for praksisopplæring	9

Denne avtalen er inngått med bakgrunn i den sentrale avtalen om praksisopplæring mellom Kunnskapsdepartementet og lærerorganisasjonene, datert 18.3.2005
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rundskriv/2005/rundskriv-f-04-05.html?id=109530>

Nasjonale retningslinjer for treårig yrkesfaglærerutdanning
http://www.uhr.no/documents/Nasjonale_retningslinjer_YFL_.pdf

Nasjonale retningslinjer for treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag
http://www.uhr.no/documents/Utkast_nasjonale_retningslinjer_i_praktiske_og_estetiske_fag.pdf

Nasjonale retningslinjer for PPU trinn 8-13
http://www.uhr.no/documents/Nasjonale_retningslinjer_PPU_.pdf

Nasjonale retningslinjer inneholder krav til organisering av praksisopplæringen og krav til at samarbeidet mellom lærerutdanningsinstitusjon og skole skal nedfelles i en eller flere avtaler mellom utdanningsinstitusjonen og praksisskoleeier. Praksis skal organiseres gjennom formelle avtaler mellom utdanningsinstitusjon, praksisskoleeier og rektor.

Avtalene skal dekke følgende områder:

- Varighet/lengde
- Formål
- Rammer
- Praksisskolens ansvar
- Lærerutdanningsinstitusjonens ansvar
- Samarbeidsfora
- Gjensidig kompetanseutvikling
- Retningslinjer for gjensidig evaluering
- Godtgjøring for praksisopplæring

1. Varighet

Samarbeidsavtalen gjelder til vanlig for seks år. Den kan sies opp i avtaleperioden dersom behovet endrer seg, eller dersom en av partene ikke oppfyller vilkårene beskrevet i avtalen. Samarbeidet om praksisopplæring i den enkelte skole kan avsluttes i løpet av avtaleperioden dersom vilkårene for praksisopplæring ikke lenger er til stede.

LUI kan stille i bero en avtale, eller en skole kan be om bli berostilt, dersom avtalens forutsetninger midlertidig ikke er til stede.

Denne avtalen skal evalueres etter to år. Alle partene i avtalen deltar i evalueringen: skoleeier, skoleledelse og LUI.

2. Formål

2.1 Samspill mellom teori og praksis

Formålet med praksisopplæringen er å forberede studentene til arbeid som lærere. Samspillet mellom teori og praksis skal danne grunnlaget for utvikling av yrkeskompetansen studentene skal oppnå.

Samarbeidet om praksisopplæringen skal sikre helhet og sammenheng i utdanningen, og involvere skoleeiere, praksisskolene, studentene og fagmiljøene på LUI.

2.2 Integreert

Praksis er å betrakte som en læringsarena på linje med undervisningen på LUI, har en integrerende funksjon i lærerutdanningen og skal være relevant og integreert i kunnskapsområder, fordypninger, fag eller emner. Studentene skal sikres at de får undervise i de fagområdene de har kompetanse i. Det skal settes konkrete mål og ønsket oppnådd læringsutbytte for praksisperioden i henhold til læringsutbyttebeskrivelsene for praksisopplæringen og emner.

2.3 Progresjon

Det skal være progresjon i praksisopplæringen. Det vil si at praksiselementene bygger på hverandre og at studentene får en naturlig utvikling hva gjelder form, innhold og vanskelighetsgrad.

Praksisopplæringen skal ha progresjon fra observasjonspraksis til større grad av undervisning, selvstendig arbeid og ansvar.

2.4 Veiledet, vurdert og variert

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. Veiledet pedagogisk praksis betyr at studentene skal ha systematisk veiledning i et nærmere spesifisert omfang i forhold til det arbeidet de gjennomfører.

Vurdering er et felles ansvarsområde for lærere på LUI, praksislærer og praksisskolens ledelse. Vurderingen skal støtte opp om læring og utvikling hos den enkelte student. Vurdert innebærer samarbeid om vurdering, vurderingskriterier, karakteruttrykk og krav til progresjon. Vurdering skal gjøres i tråd med utdanningenes kompetanseområder og læringsutbytte.

Praksisopplæringen må legges til rette slik at studentene får en variert praksis i samsvar med Nasjonale retningslinjer samt LUIs lokale program- og emneplaner slik at målene kan nås. Variert praksis innebærer at studentene skal ha praksis på de ulike trinnene som utdanningen kvalifiserer for, og i tillegg at den skal være knyttet til ulike sider ved læreryrket, som planlegging og gjennomføring av undervisning, ledelse og læringsarbeid i skolen, kollegasamarbeid, vurderingsarbeid, elevsamtaler, foreldresamarbeid, læreplanarbeid mm.

3. Rammer

Praksisopplæringen skal baseres på de prinsipper som er nedfelt i gjeldende lov og læreplanverk for skolen. Studentene må få innblikk i og ta del i arbeidet med å virkeliggjøre læreplanens intensjoner i skolehverdagen. Praksisopplæringen må legges til rette slik at studentene får en variert praksis i samsvar med utdanningenes, HiOAs og LUIs lover, forskrifter, retningslinjer og planer:

- Forskrift om rammeplan
- Nasjonale retningslinjer
- Programplan med emneplaner
- Tidsplan for praksis
- Forskrift om studier og eksamen ved HiOA
- Forskrift om skikkhetsvurdering i høyere utdanning
- Retningslinjer for praksisopplæring/praksisguide

Den sentrale avtalen om praksisopplæring mellom KD og lærerorganisasjonene

3.1 Programplan og emneplaner

Praksisskolen skal organisere praksisopplæringen i tråd med lærerutdanningens programplaner og dens læringsutbyttebeskrivelser/formuleringer som styrer mål, innhold og arbeidsmåter i praksisopplæringen. Programplanene og innhold i praksisopplæringen må sikre at utdanningens innhold kvalifiserer den ferdig utdannede læreren til å utøve omfattende og sammensatte oppgaver. Kompetanse på områder som grunnleggende ferdigheter, elevvurdering og tilpasset opplæring står helt sentralt. Planlegging av innholdet i praksisperioden må skje i samarbeid mellom LUIs lærere, praksisskolens ledelse, praksislærere og studenter, og ta utgangspunkt i både skolens årsplan og innholdet i studiet.

3.2 Plan for praksis

Studenter som skal ha praksis ved videregående skoler, folkehøgskoler og fagskoler, kan tilhøre ulike studieprogram ved LUI. Hvert studium har planer for praksis. For PPU og YFL er det utarbeidet Praksisguider, som beskriver organisering, innhold, kompetanseområder, vurderingskriterier mv. Plan for praksisopplæring for Idrett, friluftsliv og helse under ny rammeplan, er under utarbeidelse. Høgskolen fastsetter hvordan praksis organiseres, enten i sammenhengende perioder, eller fordelt over studieåret.

3.3 Skikkethetsvurdering

I tillegg til gjeldende vurderingskriterier for praksisperioder, må praksisskolen forholde seg til skikkethetsvurdering som foregår gjennom hele studiet, i tråd med Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning. Alle kan levere tvilsmelding om skikkethet, både praksislærere og faglærere, studenter og administrativt personale. Tvilsmelding sendes institusjonsansvarlig for skikkethet ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

3.4 Den sentrale avtalen om arbeidsvilkår

Studentenes undervisning i elevgruppa utgjør en hoveddel av praksisopplæringen. Veiledning omfatter faglig, didaktisk og pedagogisk rettleiding ved praksislæreren, felles forberedelse og etterarbeid i forbindelse med øvingsundervisningen.

3.5 Retningslinjer for praksisopplæring og praksisguide

Praksisopplæringen må være i samsvar med LUIs til enhver tid gjeldende regler for studenters sykefravær, permisjoner fra praksisperioder, avtale om dager som skal tas igjen og liknende, slik de er beskrevet i Retningslinjer for praksisopplæring.

Praksisopplæringen skal organiseres i tråd med lærerutdanningens Praksisguide, der slik er utarbeidet.

4. Skoleeier – ansvar og oppgaver

Skoleeier forplikter seg til å legge til rette for praksisopplæring ved sine skoler, til å stille kvalifisert personale til rådighet, og til å formidle gjensidig informasjon mellom partene som omfattes av avtalen.

5. Organisering av praksisopplæringen – ansvar og oppgaver

Skoler som inngår i samarbeidsavtale om praksisopplæringen ved LUI forplikter seg til å følge opp denne avtalens innhold, slik at praksisopplæringen blir gjennomført som planlagt. Praksisskolen må ha tilfredsstillende kompetent personale, være en arena for forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) og en samfunnsorientert institusjon. Praksisskolen skal være en læringsarena for organiserte praksisperioder, men også for utprøving av innovative undervisningsopplegg utenom praksisperiodene. Praksisskolen skal være en arena for studentenes arbeid i forbindelse med FoU-arbeid, bachelor- og mastergradsarbeid.

Det forutsettes at praksisskolen kan tilby minst tre praksislærere, og at disse er på klassetrinn og innenfor fag LUI har behov for. Institusjonene skal sikre at studentene får undervise i fag de har hatt opplæring i, eller har fagbakgrunn i. Praksisskolen forplikter seg til å ta imot studenter fra alle utdanningene ved LUI.

Praksisskolens ledelse har faglig og administrativt ansvar for praksisopplæringen og godtgjøres for dette i henhold til sentral avtale. Det er utarbeidet retningslinjer for skoleledere.

Skolens ledelse har i samarbeid med praksislærer ansvar for å planlegge praksisopplæringen i henhold til gjeldende årskalender og møteplan for praksisopplæringen. Studenten skal få kjennskap til flere sider ved skolens liv, som ledelse, mål, strategier, foreldresamarbeid og tilpasset opplæring. Det må derfor settes av tid til samtale med ledelsen på skolen.

5.1 Innmelding av praksislærere

Det er LUIs behov for praksisopplæring som styrer behovet for praksislærere i det enkelte studieår. LUI tar kontakt med praksisskolene for å starte samarbeidet og planlegging av omfanget av praksis på den enkelte skole.

LUI, praksisadministrasjonen, sørger for at årsplan med datoer for praksisperioder følgende studieår, samt møteplan for praksislærere og skoleledere, er tilgjengelig på HIOAs nettsider i løpet av vårsemesteret.

LUI, praksisadministrasjonen, sender melding til skoleeier og praksisskoler om hver enkelt praksislærers arbeidsomfang for kommende studieår så snart dette er klart.

Praksisskolens leder og en tillitsvalgt gjør utvelgelse av praksislærere til innmelding. LUI, praksisadministrasjonen godkjenner utvelgelsen.

5.2 Kompetent personale

Forskrift om rammeplan og nasjonale retningslinjer krever at praksislærer har kompetanse minst 15 studiepoeng pedagogisk veiledning. Skoleeier, praksisskolen og LUI må sammen legge til rette for at dette målet kan nås. Det er et mål at praksislærere har minst 5 års erfaring som lærer.

Praksisskolens ledelse må sørge for at praksislærer er personlig egnet og har godkjent kompetanse som praksislærer, og at studentene får undervise i fag de har hatt opplæring i/har fagkompetanse i. Skolens ledelse skal også sikre at praksislærere har fagkompetanse i de fag de veileder i, og at praksislærere som veileder masterstudenter har tilfredsstillende faglig fordypning for å veilede på masternivå.

LUI, praksisadministrasjonen, gir klare bestillinger når det gjelder behov for praksislæreres fag og trinn.

Praksislærer må ha stillingsstørrelse som er tilstrekkelig for behovet i gjeldende praksisperiode, og kan ikke ta ut ferie eller avspasering i praksisperioder.

Lower, regler, planer, og retningslinjer

Praksisskolen skal organisere praksisopplæringen i tråd med programplanene.

Skolens ledelse har det overordnede ansvaret for å legge til rette for rammevilkårene for praksisopplæringen

Praksislærer forplikter seg til å sette seg inn i gjeldende program- og emneplaner, vurderingsrapporter, retningslinjer for den aktuelle utdanning og informasjon fra LUI.

5.2.1 Videreutdanning i praksisveiledning

Praksisskolens ledelse skal legge til rette for at praksislærere får mulighet til å gjennomgå videreutdanning i praksisveiledning.

LUI har ansvar for å utarbeide en plan som sikrer et tilbud om videreutdanning i veiledning på minst 30 studiepoeng.

5.3 Progresjon, veiledning, vurdering og variasjon

I henhold til forskrifter skal praksisopplæringen være veiledet, vurdert og variert. LUI har overordnet ansvar for innhold, kvalitet og vurdering i praksis og for progresjon mellom praksisperiodene. LUI sørger så langt råd er for at praksisskolene samlet representerer et mangfold av skoler, for eksempel når det gjelder organisering, størrelse, pedagogisk profil, geografisk plassering osv. for å oppfylle kravet om en variert praksis. Praksislærer skal sørge for at studentene får en profesjonsrelevant praksisopplæring som belyser mange sider av det å være lærer.

Faglærere ved profesjonsfaget på LUI har et særlig ansvar for å tilrettelegge for integrasjon av teori og praksis i lærerutdanningene.

5.3.1 Veiledning og vurdering

Helhetlig og sammenhengende lærerutdanning, sammenbinding av teori og praksis og samarbeid om veiledning og vurdering gjør det ønskelig at faglærerne også deltar i deler av praksisopplæringen der dette er mulig.

Praksisskolens ledelse, praksislærer og faglærere på LUI har et felles ansvar for veiledning og vurdering av studenter i praksisopplæring.

Studieledere for de aktuelle programområdene ved LUI har et overordnet ansvar for kull/klasser i praksisperioder.

Praksislærer må følge de retningslinjer som gjelder for krav til omfang av praksis, veiledning og vurdering for hver enkelt utdanning.

HiOA har oppfølgingsplikt etter *Forskrift om studier og eksamen ved HiOA, §8-1*.

Praksiskoordinator eller ansvarlig klasselærer ved LUI skal følge opp kull/klasser i praksisperioder og følge opp praksislærer når en student får melding om fare for å ikke bestå praksis. Praksislærer skal gi løpende oppfølging til en student som har fått slik melding.

Faglærer ved høgskolen skal besøke praksisskolene og delta på studentenes undervisning og veiledning.

5.3.2 Samarbeidsfora

Det skal for hvert studieår lages en plan for møter og andre fora som kan sikre tett samarbeid mellom partene i avtalen. LUI utarbeider slik møteplan, men skal ta partene i avtalen med på utarbeidelsen av planen. Ferdig plan sendes ut til praksisskolene i vårsemesteret før studieåret den gjelder.

LUI forplikter seg til å utvikle og opprettholde slike samarbeidsfora med praksisfeltet på ulike nivå: mellom HiOAs faglærere og praksislærere, mellom institutt og ledelsen ved praksisskolene, og mellom fakultetet og skoleeier.

Det skal legges til rette slik at også praksisskoler som ligger geografisk langt fra høgskolen skal kunne delta i samarbeidet. Det kan for eksempel dreie seg om møter via elektroniske medier.

Praksisskolens ledelse har ansvar for samarbeidet med høgskolen.

Praksislærere, faglærere og skoleledere forplikter seg til å delta i samarbeidsfora ifølge møteplan.

Der det er mulig holdes det møter for alle praksislærere knyttet til et kull/en klasse, samlet. Studieleder, faglærere på LUI og praksislærere er sammen ansvarlig for innholdet når de møtes på de arenaene som er opprettet for samarbeidet. Studieleder/LUI praksisadministrasjonen har ansvar for innkalling til slike fora.

Med stor geografisk spredning på praksisskolene er det imidlertid sannsynlig at det må ulike fora til for å dekke behovene for samarbeid. Møter mellom praksislærere og HiOAs faglærer vil i noen tilfeller kunne bli en-til-en-samtaler over elektroniske medier. Det legges en mal for slike møter/samtaler. Studieleder med ansvar for praksis på LUI har det overordnede ansvaret for denne.

Møteplanen skal også omfatte møter på instituttleder/studieleder- og skoleeiernivå.

5.4 FoU, observasjon, prosjekt, mm.

Praksisskolen forplikter seg til å ta imot studenter også utenom ordinære praksisperioder, så sant dette er praktisk gjennomførbart i forhold til skolens planer. Dette vil være studenter som skal gjennomføre observasjoner, samle stoff til prosjektoppgaver, utvekslingsstudenter o.l. Dette er ikke veiledet praksis. Forespørsler til skolene fra LUI om dette kan også komme direkte fra studenter og faglærere. Skolens ledelse har ansvar for tilrettelegging ved slike besøk fra studenter.

6. Gjensidig kompetanseutvikling

I tillegg til samarbeid om hver praksisperiode, forutsettes det et nært samarbeid mellom LUI og praksisskolene for gjensidig læring og utvikling.

Praksisskolen skal kunne fungere som forskningsarena for LUIs forskningspersonale. Det gjelder også tilgang til forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) ved LUI. LUI kan være en samarbeidsressurs for faglig utviklingsarbeid i skolen. Slikt samarbeid kan for eksempel skje gjennom praksisrelatert FoU-arbeid og utveksling av lærer mellom institusjonene. Organiseringen av slikt samarbeid avtales i det enkelte tilfelle. Samarbeidet omfatter utveksling av kunnskap, kompetanse og lærekrefter på en måte som sikrer at aktivitets- og utviklingsoppgaver i praksisfeltet trekkes inn i praksisforberedelsene i lærerutdanningsfagene.

LUI vil legge til rette for kompetanseutvikling som er relevant for behovene ved praksisskolene. Dette kan være videreutdanning med særlige betalingssatser eller etterutdanning.

Det kan være aktuelt med klasse-, trinn- eller skoleovertakelse i en kort periode. I forbindelse med en slik praksis tilbyr LUI kompetanseutvikling for personalet på overtakelsesskolene.

7. Retningslinjer for gjensidig evaluering av praksisopplæring

Praksisopplæringens innhold og rammebetingelser evalueres underveis i skoleåret og ved studieårets slutt. En gjensidig evaluering av innhold og rammebetingelser forutsetter et samarbeid om utdanningens innhold i sin helhet. Den gjensidige evalueringen er fundamentert i et trepartssamarbeid mellom LUI, skoleeier og skolene. Fokuset på samarbeidet skal være kvalitet i utdanningene og læringsutbytte for studentene. Kvalitetssikring av praksisskoler, praksislærer og praksisopplæringen er i tråd med HiOAs kvalitetssikringssystem.

8. Godtgjøring for praksisopplæring

HiOA legger fram en rundsumsmodell for godtgjøring av praksisopplæring. Beløpet skal dekke praksisveiledning og administrasjon på praksisskolen. HiOA betaler beløpet i sin helhet til praksisskolen. Praksisskolen må utarbeide en fordelingsnøkkel som tar hensyn til at godtgjøringen omfatter både skoleledelsens tilrettelegging og praksislæreres veiledning.

Fakultetsdirektør LUI

Skoleeier